

DELAVSKA POLITIKA

Izkaža dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Šrbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Mali oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 8

Sobota, 27. januarja 1934

Leto IX

Talpa

Njihov pravi obraz

Iz sproletariziranih malomeščan-
skih slojev, ki jih je sproletarizirala
deloma že inflacija — kakor n. pr.
v Nemčiji —, deloma pa uničujoča
konkurenca racionalizirane velein-
dustrije, je v gospodarski krizi vse-
povsod zraslo novo gibanje, ki si je
nadelo ime nacionalni socializem;
to novo gibanje je šlo v šolo k že
prej nastalemu italijanskemu fašiz-
mu ter sprejelo od njega vso fra-
zeologijo in pa tudi metodo (način)
boja. Tako so vsi ti nacionalni so-
cializmi, pa najsi se že oblačijo v
take ali drugačne srajce, samo kop-
ija italijanskega fašizma.

Svetovna gospodarska kriza je
namah preobrnila vse, kar je tvo-
rilo temelj solidnemu malomeščan-
skemu življenju; malomeščan se je
začutil ogroženega v onem, kar je
smatral za zmisel življenja: v ba-
havem nastopanju, izvirajočem iz
mnenja, »da le petica da ime slo-
veče,« v nedeljskih sprehodih, ki se
končujejo v okoliški gostilnici, v
večernem posedanju po »ekstracim-
rih« s kartami v rokah. Ker ni ni-
koli razmišljal o kakršnihkoli »viso-
kih« problemih, ker se ni nikoli po-
vpraševal po vzrokih vseh doga-
janj, se ga je oprijela v krizi pani-
ka, ki ga je pognala na politično
areno. Gibanje je bilo tu in tega gi-
banja se je z vso spretnostjo pola-
stil prav tako ogroženi velekapital
ter ga napeljal v strugo protidelav-
skega boja. Od velekapitala ogrože-
ni malomeščan se je začel boriti
proti delavstvu, ki je zmeraj oči-
vidneje posezalo že po — posled-
njih ciljih.

Velike gospodarske krize in
propadanje kakršnegakoli gospodar-
skega sistema so v vseh časih v
prizadetih ustvarjale paniko in
zbežanost. Rušili so se temelji in
pri tem je v ljudeh razum utihnil
ter odstopil prostor strahu, ki izvira
iz človekovega instinkta in prenaša
vzroke vsega dogajanja v mistično
meglenost, v iracionalne (nerazum-
ske) sfere. Iz kriz izvirajoči duševni
pretresi so razburkali v malome-
ščanskih ljudeh vso mračno in črno
usedlino atavističnih čustev, ki je
ležala pozabljena nekje na dnu. Se-
daj prihaja na dan zopet vsa ta
atavistična navlaka pračloveka, ki
je bil do naravnih dogajanj v istem
razmerju, kakor je marsikateri so-
dobnik, ki mu je ogrožena existen-
ca, do današnjih družabnih doga-
janj, ki jim ne ve ne vzroka ne kon-
ca. V takih časih se dogajajo reči,
ki so rodovom, živčim v vsaj de-
loma urejenih razmerah, ko zopet
vlada razum, nerazumljive. Takim
rodovom se mora zazdeti, da je pre-
je nekoč vladala namesto razuma
neumnost, tista človeška neumnost,
ki se proti njej bojuje celo bogovi
zaman bore. Strah za življensko
eksistenco ustvarja pri malomeščan-
skem človeku psihozo bega iz raz-
umne resničnosti. To je tista psiho-
za, ki je pognala ob propadanju na
suženjstvu temelječega antičnega
družabnega reda nekoč skeptične in
dosledno razumske rimske svobod-
ne državljane v naročje krščanstva,
ki je ustvarjala v dobi zgodnjega
kapitalizma, ko je začel stari fev-
dalni red že vsepovsod pokati (16.
stol.), verske sekte, med njimi fla-
gelante, ki so hodili v gručah od
vasi do vasi, plesali in se pri tem
bicali; to je tista psihoza, ki je ob

Zahtevamo dela in zaslužka!

Ne zahtevamo milosti!

Predsednik vlade je rekel v svo-
jem utemeljevanju potrebe kreditov
za javna dela, da naše prebivalstvo
ne zahteva nikaršne milosti in od-
nikogar, marveč samo

delo in zaslužek.

Vlada je zaradi tega predlagala kre-
dite za javna dela, da bi prebival-
stvu v pasivnih krajih, kjer zahteva
to potreba, nudila možnost zaslu-
žka.

Predsednik vlade ima prav. Tež-
ko se odloči človek, ki je ponosen in
kolikor toliko zdrav in krepak, da
poprosi za miloščino. Prošnja je
znak skrajne resignacije. Toda pre-
den pride do tega, človek dolgo ko-
leba in se bori sam s seboj ter išče
dela in zaslužka. Negotovost je
pred njim, ali naj postane berač ali
naj ga vodi pot v ječo. To je težka
duhovna borba za vsakogar, ki je
brez kruha.

Zaraditega se nam ni treba ču-
diti, če je parola tisočev in tisočev
naših bednih državljanov:

dela, dela, dela!

S krediti, ki jih je sklenila vlada
za izvrševanje javnih del, nudi vla-
da možnost, da dobi zaposlitev
mnogo kmetiškega prebivalstva.
Javna dela se tičejo v glavnem
gradbe in popraviljanja cest, mo-
stov, regulacije voda, melioracij in
zgradbe vodnjakov.

Pri teh delih bo lahko zaposlenih
tisoče obubožanih kmetov in drugih
oseb, ki nimajo eksistence. Pri teh
delih pa ne bodo zaposleni kvalifi-
cirani delavci in nameščenci. Tam
ne bodo rabili ne ključavničarjev,
ne kovačev, ne mizarjev, ne meha-
nikov, ne tekstilnih delavcev itd.;
ne knjigovodij in ne trgovskih po-
močnikov itd. Nezaposlenost kvali-
ficiranih delavcev in nameščencev
se ne bo s tem zmanjšala, marveč
bo ostala ista kakor pred dovolitvi-
jo teh kreditov.

Z isto pravico, s katero so zago-
varjali oni, ki hočejo nuditi s kre-
diti pomoč kmetiškega prebivalstvu

Demisija celokupne vlade

Mandat za sestavo nove vlade je bil
poverjen Uzunoviću

V četrtek, dne 25. t. m., je po-
dal celokupni kabinet g. dr. Srškića
demisijo, ki jo je kralj sprejel in po-
veril sestavo nove vlade predsed-
niku JNS g. Uzunoviću.

Proti balkanskemu paktu

je začela grška opozicija veliko go-
njo zaradi tega, ker se Bolgarija še

lakotah v caristični Rusiji ustvarjala
ozračje protizidovskih pogromov.

Nemški učenjak Freud pravi ne-
kje, da je samo človeška neumnost
kriva, da se socializem, ki je razum-
sko zgrajen gospodarski sistem, do-
sledj še ni mogel uveljaviti in uredi-
ničiti. Freud ni dialektični materia-
list, ne pozna gonilnih sil družabne-
ga razvoja, vendar pa vsebuje nje-
gov izrek tudi zrnce resnice. Iz
zbežanih pojmov, kakršni danes vla-
dajo, je namreč težko kaj pamet-
nega ustvariti.

Na tej človeški neumnosti, ki se

s preskrbo zaposlitve pri javnih de-
lih, zahteva tudi delavstvo, da vla-
da vodi računa o zmanjšanju bede
med nezaposlenimi delavci in na-
meščenci.

Zakaj, resnica je, da ni nikjer tako
velikih osebnih in rodbinskih kata-
strof, kakor v vrstah nezaposlenih
delavcev in nameščencev.

Če je socialna skrb kje potreb-
na, potem je tukaj najbolj potrebna.
Poudarjali smo že, da je potreb-
no predvsem obvezno zavarovanje
za nezaposlene. Ni delavcem do te-
ga, da se zatekajo k blagajnam
borze dela ali drugi privatni ali jav-
ni denarni pomoči.

Oni zahtevajo predvsem delo, nor-
malno zaposlitev, normalni zaslu-
žek, da si s svojimi prejemki zago-
tove življenje.

Zato: dela, dela, dela...

Mnogo je potov. Pri raznih delih
je mogoče zaposliti vse delavce in
nameščence. Veljavni zakoni to
omogočajo. Zakon o zaščiti delav-
cev določa, kako dolgo se sme de-
lati v kaki stroki, v posameznih po-
klicih. Toda zakonite določbe se v
devetdesetih odstotkih ne izvajajo.

Treba je povsod uvesti zakoniti
delovni čas. Že s tem bi dobilo tiso-
če in tisoče delavcev in nameščen-
cev zaposlitev. Naj se izvede zakon
in občutno se bo zmanjšala neza-
poslenost. Ostali nezaposleni pa bi
potem lahko dobivali več pomoči
kakor danes. Toda tudi ostali de-
lavci morajo s časom priti do dela.
To je pereča naloga, ki je izvedljiva.
Toda v mnogih delih, kjer je
delovni čas prekrat, bi bilo potrebno
delovni čas podvojiti in trojiti.

Delovni čas se mora skrajšati pod
sedanjo zakonito mejo; nove zak-
nite določbe ga morajo urediti na
današnje razmere, da bo zaposlitev
zajamčena vsem delavcem in name-
ščencem.

(Prosto po »R. N.«, Z.)

ni pridružila balkanskemu paktu.
Opozicionalci pravijo, da bi v tem
primeru morala Grčija izpremeniti
svojo zmanjšano politiko, kar pa z ozi-
rom na velike države (Italijo?) ni
vseeno.

Za izpustitev Bolga- rov in Torglerja

Vodstvo angleške delavske stranke
je objavilo dne 23. t. m. oster pro-
test proti pridržavanju v ječi v pro-
cesu požiga nemškega parlamenta
obtoženih in oproščenih komunistov
Torglerja in Bolgarov Dimitrova,
Popova in Taneva.

je sprostila vsega razumskega in
logičnega, na tej zbežanosti, ki ne
najde nikjer izhoda, zida fašizem
ves sistem za zavajanje mas. To je
prva njegova značilnost! Prečital
sem doslej mnogo nacionalnosocia-
listične literature in zasledoval pi-
sanje različnih lističev, a povsod
zapažam isto: golo nelogiko, grobo
jecanje o parolah, ki so se že dav-
no preživele, načenjanje problemov,
ki se kaj kmalu izgube v megleno-
sti, a vse skupaj odkriva brezupno
bedo v — pameti.

(Konec prihodnjic.)

F. U.:

K diskusiji o sociali- stičnem programu in taktiki

(Konec.)

III.

Konkretiziranje našega programa
bo postavilo odnos socialističnega
gibanja do države v osrednje zani-
manja.

Odnos parlamentarne socialistič-
ne stranke do države mora biti ta-le:

Vse, kar bi mogla dati stranki
država, ki bi slonela na socialistič-
nih silah, mora zahtevati od vsake
države. Ako država tega ne bi ho-
tela ali mogla dati, s tem njene za-
hteve ne bodo dementirane. Na-
sprotno. Šele takrat bodo ljudje
razumeli, zakaj je potrebna sociali-
stična stranka in zakaj mora dobiti
na državo odločen vpliv.

V kolikor nam bo država ustrea-
gala, se bo pretvarjala po razvojni
poti v socialistično državo. Možnosti
evolucije držav v socialističnem
pravcu se ne sme izključevati. Ako
bi bilo tako, bi bile socialistične par-
lamentarne stranke brez smisla, ker
si drugih ciljev, kakor tega, ne mo-
rejo staviti. Za neposredno revolucij-
onarne cilje parlamentarne stran-
ke sploh niso pripraven instrument.
Poskusi, da se vežejo ilegalne in le-
galne akcije v istih organizacijah, so
poskusi, ki so delavskemu gibanju in
marksističnemu pokretu silno škodo-
vali.

Seveda pa je treba zato iz teme-
lja spremeniti ono predstavo o dr-
žavi, ki vidi v nesocialistični državi
le »eksekutivno kapitalističnih podjet-
nikov«, — brez ozira na to, če so
konkretne razmere v danem slučaju
res take, da opravičujejo to pred-
stavo.

Take predstave se utemeljujejo
z marksistično teorijo o materijelnih
temeljih družbe in države, a so le
psevdo-marksizem.

Marx govori v svojem »Kapita-
lu« o izolirani kapitalistični družbi
in povdarja ponovno, da raziskuje
zakone take družbe, da se pa pri
tem zaveda, da žive v praksi fev-
dalni, kapitalistični, — danes bi la-
hko dostavili, socialistični elementi
drug poleg drugega. Zato ni potreb-
no, da bi morala biti nesocialistična
država pod vsakim pogojem »ekse-
kutiva kapitalističnih sil«. Vsakemu
bo znano, da so se tega odlični so-
cialistični organizatorji dobro zave-
dali. Tako je smatral n. pr. Lassale
prusko državo upravičeno mnogo
bolj za eksekutivno preostankov fev-
dalizma, kakor za eksekutivno kapi-
talizma in se je bavil celo z misli-
jo, da bi se naslonil v boju za socia-
lizem in proti kapitalizmu na fev-
dalne sile.

Angleški socializem bi se brez-
pogojnemu identificiranju države s
kapitalistično eksekutivno brez dvo-
ma tudi uprl, čeprav je kapitalizem
v Angliji res ena najjačjih materi-
jelnih podlag družbe in države.

Kaj je nesocialistična država v
odnosu napram socializmu, je treba
za vsak slučaj konkretno oceniti, ne
pa postavljati apriorističnih fraz.

To nas bo vodilo v realno poli-
tiko, ki bo znala izkoristiti vse mož-
nosti za postopno jačanje socializma
v državi, družbi in vseh njenih usta-
novah. S tem pa ne govorim za pred-
časno udeležbo v vladah, za tako-
zvani ministerializem.

Ljudski pokreti se morajo razvijati iz lastne moči iz globin družbe, ne od pomoči od zgoraj. Vladojanje jemlje pravim pokretom udarno silo in jih ne more ustvarjati. Za zbiranje sil je pripravna predvsem opozicija, ki lahko kot indirektna sila na vodenje javnih poslov itak že tudi upliva.

Vendar se morajo vzgajati mase že od vsega početka tako, da bodo vedele, da zbiramo svoje sile zato, da bomo enkrat vladali. Povedati je treba, da vodi v demokratični državi pot do oblasti včasih preko koalicij. Da je treba iti v tem slučaju do ciljev po etapah. Kjer take vzgoje ni, kjer je razdalja med obljubami in predstavami in pričakovanji velika, — tam je težka reakcija, ki se pretvarja le prerada tudi v politično reakcijo, neizogibna.

IV.

Še nekaj besed o odnosih do narodnega in krščanskega socializma, v kolikor se pojavljata ta dva pokreta kot demokratična pokreta. Oba ta dva pokreta zbirata predvsem okrog prve v imenu navedenih idej-zbiralnic. Druga zbiralnica je pomožna zbiralnica. Ona često ni resno mišljena. A tudi v onih primerih, kjer je mišljena resno, — ne sme se tajiti, da so tudi taki primeri, — desorganizira socialistično gibanje in mu jemlje udarno silo, ker ga na eni strani organizacijsko cepi in ker ga veže na drugi strani v podrejenem položaju na nasprotujoče elemente, ki ga od znotraj paralizirajo. Taka gibanja pa more socializem le takrat ostro odkloniti, ako zavzema napram drugim idejam zbiralnicam, po katerih se množice na področju njegove delavnosti zbirajo, tolerantno, liberalno stališče.

Nekateri povdarjajo, da je to napram verstvu nemogoče, ker je socializem sam verstvo, svetovni nazor.

Jaz to zanikam. Po mojem mnenju je socializem svetovni nazor samo v toliko, v kolikor predpostavlja vero v razvoj gospodarskih in socialnih odnošajev in v kolikor odklanja vero v stalnost pravnih oblik in ustanov, ki naj bi bile za večnost postavljene in neodvisne od razvoja. Socializem je svetovni nazor samo v toliko, v kolikor veruje v paralelen razvoj materijalnih in duševnih sil in njih medsebojno povezanost. V kolikor bi kaka organizacija temu oporekala, v kolikor bi skušala dati časovnim tvorbam sankcijo nadčasovnega in večnega, v kolikor bi pod temi vidiki pobijala nova gibanja, ji mora socialistično gibanje iz principa nasprotovati.

V kolikor pa so posegali socialistični misleci preko tega v čisto metafiziko, je šlo to daleč preko cilja, ki si ga more postaviti gibanje, ki hoče zbirati široke množice delovnega ljudstva za socialistične akcije. Moderna meščanska in delavska sredina, v kateri se socializem praktično v glavnem uveljavlja, je še daleč

od tega, da bi mogla dati nov, enoten svetovni nazor. Ta sredina se nahaja v fazi kipenja in vrenja.

Pod takimi okoliščinami predstavlja brezobzirno vezanje lastnih predstav in verovanj s socialističnimi organizacijami, razkrajajoč element za te organizacije. Za obnovljeno stranko bi bilo praktično važno, da bi bila v teh vprašanih širokogrudna.

V.

Še eno je, kar se je treba z vso odkritostjo naglasiti:

Za vsako veliko gibanje so potrebne materialne podlage in psihološka atmosfera, na kateri vse drugo sloni.

Deset let žalostne politične razcepljenosti je za nami. Leta sem že nimamo organiziranega političnega pokreta. In vendar smo pokazali po-

novno tako odporno silo, da je marksikoga presenetila in da lahko rečemo:

Mi smo pokret!

Ako pa hočemo postati tudi stranka, se mora ta pokret disciplinirati. Brez povezanosti v trdno organizacijo, brez spoštovanja svojih vodstev, brez svojih simbolov, ki se jih množice oklepajo, pokreti niso sile.

Eden izmed razlogov, da so pokazali fašisti tako udarno silo, leži v tem, da so se teh resnic bolje zavedali. V težke borbe s fašističnimi pokreti in težko delo za obnovo sveta more iti le demokracija, ki spoštuje svoje tradicije in svoja vodstva ter se jim podreja.

Najboljši med nami morajo zastaviti svoje sile v tem pravcu, ker je to predpogoj nadaljnjih uspehov.

Čehi na ustanovni konferenci socijalno-demokratične stranke Jugoslavije

Odlična delegata za Beograd. —

Izvršilni odbor Češkoslovaške socialnodemokratične stranke v Pragi je sklenil poslati na državno konferenco v Beogradu, ki bo sklepala o ustanovitvi Socialnodemokratične stranke Jugoslavije dva svoja odlična funkcionarja, in sicer narodnega poslanca sodruha dr. Leva Winterja, ki je obenem tudi član predsedstva Socialistične delavske internacionale ter uživa evropski sloves na polju socialnih delavcev. Kot drugi delegat pa pride naš stari prijatelj sodr. Josip Jirout, glavni urednik socialno - demokratičnega dnevnika »Nova Doba« v Plznu, ki stalno poroča o našem pokretu, kakor sploh o razmerah Jugoslavije.

Češkoslovaški socialnodemokratični listi se tudi obširno pečajo z našim pokretom za obnovo Socialnodemokratične stranke Jugoslavije. Plzenska »Nova Doba« n. pr. je prinesla ta teden uvodnik pod naslovom »Obnovev Socialnodemokratične stranke v Jugoslaviji«, v katerem povdarja med drugim:

»Zopetna ustanovitev Socialnodemokratične stranke v Jugoslaviji je vzbudila v tujini pri socialnodemokratičnih strankah in v vodstvu Internacionale prijazen

Zbirajte za potnino delegatov v Beograd!

Le nekaj dni nas še loči od državne konference v Beogradu, ki bo sklepala o ustanovitvi Socialnodemokratične stranke Jugoslavije. Želja in potreba je, da se te konference udeleži čim več delegatov tudi iz Dravske banovine. To pa je zvezano s stroški, čijih kritje pa mora prevzeti delavstvo samo. Mi gradimo vse iz lastne moči, brez fondov in drugih virov. Zbirajte torej od sodruha do sodružice, tudi v tistih krajih, iz katerih ne pojde delegat na konferenco in omogočite s tem sodružno in solidarno, da bo

»Nova Doba« k ustanovitvi stranke.

odmev. Povsod smatrajo to dejstvo za daljši znak dviga demokratizacije države. Toda ravno tako bi v tujini povzročilo neprijeten vtis, če bi se mladi socialnodemokratični stranki delale kakršnekoli ovire, zlasti tudi radi tega, ker se je stranka odločno priglasila za državo in da hoče biti državotvorni činitelj na temelju vsedržavne, jugoslovaške misli. V krogih mednarodne reakcije, ki stremi po povratku starih razmer, ima Jugoslavija dovolj neprijeteljev. Zato bi ne bilo modro, da bi si država število teh sovražnikov večala z nerazumno politiko proti socialnodemokratični stranki in delavstvu. Za notranjo in zunanjo politiko države bo samo korist, če bo naša vlada k socialnodemokratični stranki kot novemu političnemu činitelju korektno razmerje.

Pripominjamo, da je »Nova Doba« zelo razširjen delavski dnevnik v Češkoslovaški republiki z nad 20 tisoč naročniki, ki ga vodi že dolga leta znan prijatelj Jugoslovanov s. Josip Jirout. Socialnodemokratični predstavnik v Plznu pa je tamošnji župan in narodni poslanec s. Ludvík Pík, ki je tudi predsednik tamošnje češkoslovaške-jugoslov. lige in torej gotovo tudi pozitiven delavec za češkoslovaško-jugoslovaško zblizanje.

Toda doslej se je zblizovala samo politura naroda, a sedaj stopi na to polje širši krog naroda, naše in češkoslovaško delavstvo.

Pripravljalni odbor.

Potres v Indiji. V Indiji so imeli več jako močnih potresov in je bilo desetstič smrtih ponesrečb.

Ob desetletnici smrti Lenina

se spominja tega moža, ki je zapustil tako globoko sled v zgodovini človeštva, da se še danes ne da v vsej obsežnosti izmeriti, ne samo Rusija, ampak tudi ves ostali svet, deloma z občutki občudovanja in spoštovanja, kakor ga je bil le malokdo pred njim deležen, deloma s strastnim sovraštvom, ki preklinja uro, ki ga je rodila. Rojen je bil Lenin (njegovo pravo ime je Vladimir Iljič Uljanov), kot sin ruskega plemiča-uradnika. Že kot dijak je bil član takratne tajne stranke ruskih socialnih demokratov in je bil zato 1897. leta preganjan v Sibirijo, odkoder pa se mu je posrečilo pobegniti v inozemstvo. Od takrat je večino svojega življenja prebil v inozemstvu, v Londonu, Parizu, Münchenu in v Švici, kjer se je vedno bolj odtujeval reformističnemu krilu ruskih socialistov, dokler ni končno s Trockim ustanovil posebno stranko, socialistov-ekstremistov ali boljševikov. V Švici je izdal svoj list »Iskro«, ki so ga njegovi pristaži vtihotapljali v Rusijo. Ob prvi ruski revoluciji, leta 1905., se je tajno vrnil v Rusijo in se je udeleževal tedanjih revolucionarnih poskusov, z okrepljenimi reakcije pa je moral zopet bežati. Ne za dolgo. Čez dvajset let, v osodnem letu 1917., se je drugič vrnil v domovino, ki je potem ni več zapustil, izvzemši kratko dobo nekaj tednov, ko je po julijemskem puču v Petrogradu leta 1917. se moral skrivati v petrogradskih in finskih skrivališčih. Medtem pa se je njegova ideja širila in pridobila tako na ruskem podeželju, kakor v mestih in na frontah, vedno več pristašev in je bila končno v oktobru istega leta podana možnost, da pomeša s trhlím režimom Kerenskoga in uvede pod svojim vodstvom neizprosno diktaturo boljševskega proletarijata. Veliko število revolucionarnih in epohalnih dekretov, ki so do dna preobrazili ves dotedanji ustroj starokopitne Rusije, med temi dekret, ki je temelj vsem drugim, dekret o razlastitvi osebne lastnine in podružabljenju vseh produktov na zemlji, pod zemljo, v vodi in v zraku, nosi njegov podpis. S tem je započelo novo razdobje. Lenin je po daljši bolezni umrl 22. januarja leta 1924 v Gorkih pri Moskvi. Njegovo balzamirano telo je shranjeno v stekleni rakvi v marmornem mavzoleju na Rdečem trgu v Moskvi in stotisoči iz vsega sveta se mu hodijo klanjati. Njegovo ime pa izgovarja ves svet z največjim spoštovanjem in največjim sovraštvom.

Rudarji za ustanovitev socijalnodemokratične stranke Jugoslavije

Konferenca za trboveljski revir

Akcijski odbor za ustanovitev Socialnodemokratične stranke Jugoslavije je sklical tozadevno konferenco za revirje v pondeljek, dne 21. jan. t. l., ob 4. uri popoldne v Delavskem domu v Trbovljah.

Konference so se udeležili vabljeni zaupniki iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika. Na konferenci je poročal sodr. J. Arh o namenu in pomenu ustanovitve socialnodemokratične stranke. Vsi delegati so se s tem strinjali. Povdarjalo se pa je, da se naj dela z vsemi silami na uresničenju vsaj minimalnega programa, zlasti na uresničenju svobode tiska, govora, zborovanja itd. Za delegata na državno konferenco v Beograd je bil izvoljen s. Klenovšek Jakob.

K VSAKI KAVI SPADA DOBER PRIDATEK! Torej tudi h Kathreiner Kneippovi sladni kavi samo Pravi! Franek: z mlinčkom!

Tone Maček:

41

Slučaj Kumberger

»Koga?«

»Volkerjevega! Glej, tu leži ves krvav!«

Stražnik je zopet začel razbijati po svinjavih vratih. Oglasila se je natakara:

»Kdo pa razbija tu notri?«

»Jaz sem. Zaprlj so me.«

»A-a, vi ste. Smo že mislili, da so tudi vas ubili.«

Skušala je odpreti, pa ni mogla.

»Vrata so zabita z žebli. Čakajte, bom poklical hlapce.«

Medtem ko so policaja zapirali v svinjak, je eden Zgončevih pajdašev skočil na zadnji strani hiše skozi kuhinjsko okno, preplezal je nizek zid, ki je ločil ta prostor od hlevskega dvorišča in se je tiho približal od zadaj skladovnici, poleg katere je stal Fric. Oprezno je vzel gnojni krevelj, ki je stal tam pred hlevom, prislonej ob zid, počakal je, da je Fricova senca stala zopet mirno, in je z vso močjo zamahnil proti njegovi glavi. Udarjeni je samo gluho zajeknil in se je počasi, oprijemajoč se za drva, zgrudil poleg skladovnice na tla. Napadalec se je neopažen zmuzal ob zidu vzdolž hleva in je zginil v temno noč.

Tudi med ostalimi pretepači je bilo več ranjenih, vendar nihče nevarno. Mnogo jih je odneslo robove in bunke na glavah, ali podplutbe od udarcev po raznih delih telesa. Zgončev je dobil celo vbod z nožem v pleče, ki pa ni bil nevaren, segel je samo do lopatice. Na bojišču je obležal samo Volkerjev, ki pa je še dihal. Šli so v bližnjo rudniško bolnico po nosila in so ga odnesli tja. Fanika je tulila za njim, tam pa jo je bolničar nagnal.

Še gostje iz posebne sobe niso odšli brez spomina. Ko se je na dvorišču začel dirindaj, so mahoma prenehali s svojimi žaltavimi vici. Dame so začele siliti domov. Gospod Schulze je šel ven na prag, da prouči položaj, a se je takoj zopet vrnil.

»Ne moremo nikamor. Je zelo tvegano iti sedaj ven. Po dvorišču padajo polena in vsemogoče, kakor toča. Počakajmo, da se zadeva poleže. Po stražnika so že poslali.«

Dame so predlagale:

»Pojdimo raje v kuhinjo. Tam bomo bolj na varnem.«

»Kaj pa še. Ne uvidim potrebe. Ta sodrga se nas gotovo ne bo upala nadleg...«

Ni še izgovoril zadnje besede, ko je priletel skozi okno prazen trinajstlitrski sodček za pivo in je z velikim ropotom telebnil na sredo mize. Kozarci so se z žvenketom kotrljali po tleh, da-

me so vreščale kakor obsedene in gospodje so se tresoč se stisnili v kotu ob zid.

Zunaj se je slišal smeh in robata kletvica: »Proklete kurbe, vampaste! Zrete tukaj za denar, ki ga nam odtrgujete!«

»Daj sem poleno! Bom že pokazal tem stenicam!«

Tedaj je nekdo v sobi v strahu upihnil luč. Priletelo je še par trdih predmetov v sobo: eden je pogodil stropno svetilko, drugi je priletel v veliko stensko zrcalo, ki se je zdrobilo v tisoč črepinj in zažvenketalo po tleh. Oseba ni bila nobena zadeta, razen nadzornika Kmetetza, ki je pijan spal na oglu mize in smrčal kakor slabo spijena žaga. Zdrnil se je napol, ko mu je padla na glavo razbita svetilka in se mu je petrolej polil po rdeči glavi in za vrat. Oblizoval si je omočene brke, potem pa je nevoljen pljunil:

»Kaj vraga me mažete s petrolejem, saj nimam uši.«

»Pst, pst,« ga je mirila žena. »Molči!« In potegnila ga je s stolom vred v kot sobe.

Ko je gostilničar slišal žvenketanje v posebni sobi in se je prepričal, da so mu razbili drago zrcalo, je ves togoten stopil na prag in začel rohneti proti dvorišču:

»Kaj pa počenjate, barabe podivjane?! Ali mi hočete vse razbiti?! Mirujte takoj, če ne, pošljem po orožnike!«

Balkanski pakt

Pogodba za pet let

Na zagrebški konferenci male antante je bilo odobreno besedilo balkanskega pakta, kateremu so se pridružile balkanske države Jugoslavija, Rumunija, Turčija in Grčija. Bolgarija se temu paktu še lahko priključi.

Glavna točka pakta je medsebojno jamstvo za nedotakljivost mej za dobo petih let.

Verjetno je, da pristopi tudi Bolgarija, ker potuje bolgarski kralj v ta namen v Bukarešto.

Na zagrebški konferenci so nedvomno razpravljali tudi o mednarodnem političnem položaju, ki je precej zamotan. Predvsem si mala antanta želi biti na jasnem med seboj, potem s sosednjimi državami in končno z Rusijo. Med malo antanto in Rusijo se že vrše pogajanja. Mala antanta pa namerava, enako kakor Francija, urediti trgovske odnose z Rusijo. — Simpatije do Rusije je dobila mala antanta z ozirom na izjavo Molotova, ki je objubil, da bo Rusija podpirala Društvo narodov kot garanta miru.

Doma in po svetu

Eksplodija v vlakcu pri Krškem. V vlakcu, ki je vozil proti Zagrebu, so bili na avstrijski meji priklopljeni trije vagoni. Blizu Krškega je nastala v enem teh vagonov eksplozija, ki je zanela vagon, da je popolnoma zgorel. Med potniki so bile tri smrtne žrtve, dva Dunajčana in Mirko Baradini, uradnik kemične tovarne v Hrastniku. Bomba se je nahajala pod klopjo vagona, ni pa še znano, kdo jo je podtaknil. Nesrečo preiskuje posebna komisija.

Zagrebska obrtna zbornica proti 40 urnemu delovnemu tednu. Zagrebški obrtniki so prav tako nazadnjaški kakor povsod večina obrtnikov. Tarnajo, da nimajo dela. Morda ga bodo imeli več, če bo delavnik znašal 12 ur na dan? Obrtniki mislijo pač, da je pomožno osebje dolžno vzdrževati nje. Kako se pa delavstvu godi, je posrantskega pomena.

Iz Vatikana razglašajo, da je Hitlerjev režim zaprl okoli 250 duhovnikov. To vatičanski oblasti ni všeč ter se pritožijo proti preganjanju cerkve. Dostavlja pa končno, da, če ne pomagajo lepe besede, je pač treba rabiti silo.

Budimpešta se brani. Ogrska vlada (Gömbös) je hotela postaviti v Budimpešti komisarja ter dati mestu nov red, po katerem bi bila avtonomija mesta znatno zmanjšana. Vsi opozicionalni poslanci (90) protestirajo proti nameri in bodo vložili v parlamentu oster protest proti kršitvi avtonomije.

Zaščita stanovanjskih najemnikov na Čehoslovaškem. Na Čehoslovaškem so vsa enosobna in dvosobna stanovanja zopet zaščiteni do konca 1935. Tako je sklenil stanovanjski odsek parlamenta.

Malverzacije Stavijskega v Franciji silno razburjajo javnost, ki prireja v Parizu in drugod velike demonstracije. V sleparsko afero tega bivšega bankirja je zapletenih mnogo odličnejših osebnosti. Posebej pa je narasla razburjenost, ko so bili odkriti še novi škandali.

Nankinške čete so zavzele Fučan, glavno mesto uporne kitajske province Fukien. Uporniška 19. armada pa je utrpela prevelikih izgub in se je umaknila v notranjost dežele, kjer se nanovo utrjuje.

Rusi beže iz Harbina. V svesti si, da se pripravljajo ob mandžurski meji resne stvari, Rusi trumoma zapuščajo Harbin in se vračajo v sovjetsko Rusijo, kjer vstopajo v rdečo armado. Rusija je ob mandžurski meji doslej koncentrirala 12 pehotnih in 3 konjeniške divizije. Tudi Japonci so pripravili ob meji približno enake moči.

Leški rudarji na cesti

Rudniška uprava je dne 15. t. m. odpovedala delo 103 delavcem (86 moškim in 17 ženskam); ostalo je samo okroglo 30 mladih delavcev, ki iščejo premož v šahtu.

Ze sedaj so živeli v takšni bedi, da ni mogoče popisati, pa pride še nov udarec! Med odpuščenimi je največ takih, ki imajo za seboj 10 do 28 let službe. Seveda bo nekaj poklicanih pred komisijo za vpokojitev. Ali vprašanje je, kdo bo spoznan za pokojnino. Delavci so tako obupani, da sploh ne vedo, kaj naj store.

Ljubljana

Z ljubljanskega živilskega trga

Skrb za ceno prehrano.

Na ljubljanskem trgu se je pojavil prekupec perutnine, ki je prodajal izprva cele oznažene živali po 12 Din kg (gosi) in ceneje. Odločil se je, da bo prodajal perjad tudi po kosih in gosi celo po 10 Din kg. Gospodinj so se naravnost trgale za blago in v soboto jim je pa povedal, da ga ne bo več na trg, ker zahtevajo od njega, da mora imeti obrtno dovoljenje za Ljubljano.

Tržnino pa itak plača. Poleti je kupčija s takim blagom težja, ker se blago prehitro pokvari. Gospodinj so se jezile. Pravile so tudi, da se v Zagrebu svinjina prodaja po 8 do 10 Din kg, v Ljubljani pa po 16 Din kilogram. Perutnina je po našem mnenju naravni kmetijski pridelek in s tem, da je očiščen, se ni izgubil svojega bistva ter velja za to blago prost promet, zlasti tudi, ker se mesarji s tem blagom ne ukvarjajo, vsaj ne v toliki meri, da bi poceni postregli konzumentu. Zaradi tega je protest mesarjev zmiseln in logično neutemeljen ter ima izključno namen, vzdržati visoke cene, zakaj perutnina se prodaja v Ljubljani po kvaliteti do 25 Din kilogram, dasi je perutnina dovolj doma in bi se lahko tudi uvažala iz Hrvaške mnogo ceneje. Posredovanje mesarjev je torej popolnoma uspešno in izjavljali so, da perutnino lahko prodajajo po 25 Din kilogram. Ta zgled precej jasno dokazuje, kako se na eni strani izkorišča producenta, na drugi strani pa konsumenta, ne da bi oba

IV. (XXIII.) DELAVSKI PROSVETNI VEČER »SVOBODE« IN »ZARJE«, takorekoč ponovitev Cankarjevega večera, bo v soboto, dne 27. januarja 1934 v dvorani Delavske zbornice ob 20. uri. — Spored bo v glavnem isti, kakor je bil 13. januarja 1934, s spremebo in dopolnitvijo nekaterih točk. Tako bo na pr. nastopil tudi harmonikaš, znan iz pogostih nastopov v radio, lesni delavec Alojzij Kokalj. Nastopil bo pevski zbor del. pevskega društva »Cankar«, itd. — Pridite, kajti ta večer bo zelo lep. Vstopnice še že dobe.

»RDEČE ROŽE«, drama iz delavskega življenja, ki jo je spisal svobodaš sodrug Moškrič, bodo vprizorili v nedeljo, dne 4. februarja 1934

Maribor

Stanovska država

Minulo sredo se je vršilo lepo uspelo predavanje »Svobode«. Predavatelj s. Grčar je v enainpolurnem govoru razpravjal o osnovah stanovske, oziroma korporacijske države. Predavatelj je globoko zajel snov in jo prikazal v poljudnih in lahko razumljivih izjavah. Za zanimivo pre-

Točne informacije. »Slovenec« je te dni objavil vest, da bo konzorcij, ki izdaja »Delavsko Politiko« in »Volksstimme« po trikrat na teden, ukinil »Volksstimme« in pričel izdati »Delavsko Politiko« kot dnevnik. Ker dobivamo topogledno številna vprašanja, izjavljamo, da ta vest ne odgovarja resnici!

Če sodnik ne obleče talarja. Pred mariborskim sodiščem je tožil nek delavec tovarnarja g. Halbärtha za odpovedno dobo, ker je bil odpuščen, ko ni hotel delati nadur preko 8 ur dnevno. Tovarnar je bil obsojen. Naio pa je tožil delavec tovarnarja še na plačilo 50 odst. poviška za nadurno delo. Pred razpravo v tej tožbi, ki je razpisana za to soboto, pa je vložil tovarnar Halbärth proti sodniku g. Štuklju pritožbo, s katero ga odklanja kot sodnika, češ, da je v prejšnji pravdi delavcem razlagal predpise glede nadurnega dela in pa, ker ni oblekel pri razpravi talarja...

Stavka čevljarstvi mojstrov. Minulo sredo so zaprli vsi mariborski

Garali so mnogi po 20 let, zdaj pa so naenkrat na cesti. Ali je to pravica? Ko bi bili sami, bi se že kako uredilo, ali kaj pa otroci in žene? Naši zaupniki so izvršili intervencije vsepovsod. Sedaj čakamo odločitev.

Mesec januar gre h koncu, naši vpokojenci pa še niso dobili krvavo prisluzene pokojnine. Beda med njimi je nepopisna. Ali se res ne da urediti, da bi redno dobivali denar? Gospodje, kako je mogoče, da pustite te ubožce sedeti na stara leta stradati?

mogla zahtevati pravičnejšo delitev koristi v sedanem gospodarstvu. Kmet prodaja blago pod ceno, konzument ga kupuje po oduških cenah, dasi mu trajno padajo prejemki.

Ob tej priliki moramo omeniti povsem sličen slučaj s sadjem (bosanske češnje). Bosanci so uvažali v Ljubljano vozove češnje in jih prodajali naravnost po nizkih cenah. Razlika med blagom doma in uvažanim je znašala 2 Din pri kilogramu. Prišla je pritožba in Bosanci so morali odpeljati svoje sadje v Zalog, ga prodali, kolikor je bilo mogoče, ostalo pa so morali zavreči, ker je jelo gniti. Od takrat tudi teh aprovizatorjev Ljubljane ni več k nam, dočim so bile ljubljanske cene sadju lani vso sadno dobo silno visoke, da ne rečemo nesramne.

O teh dveh stvareh so govorile v soboto gospodinj na trgu ter izjavljale, da bo treba poslati deputacijo na magistrat.

Vsekakor bi moral o teh stvareh občinski svet kaj povedati, ker v njegovo področje spada tudi cena aprovizacija mesta. Doslej pa v tem oziru še nismo slišali mnogo o debatah, vsaj ne v listih, ki bi morali v tem vprašanju že zdatno natičiti čisto vino javnosti. Mi navadno nimamo vpogleda v te stvari.

Opazovalec.

ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. — Gostoval bo delavski oder dobrunjske »Svobode«. Drama »Rdeče rože« je lepa slika življenja, nehanja in borb delavstva v industriji. Ne zamudite in pridite na to predstavo! Vstopnice po 8, 6 in 4 Din; stojišča 1 Din.

Glasbena šola delavskega društva »Zarje«. Delavsko glasbeno društvo »Zarje« v Ljubljani bo otvorilo letos zopet svojo glasbeno šolo za svoje člane in njihove otroke. Predpriprave so že v teku in bo glasbena šola »Zarje« dala svojim učencem možnost, da se izobrazijo v glasbi in postanejo godbeniki. Vpisovanje se vrši od danes naprej in bo trajalo do 10. februarja 1934 v pisarni »Zarje«, Delavska zbornica, Ljubljana. — To sporočamo vsem članom »Zarje« in vsem, ki žele postati godbeniki, da se vpišejo.

davanje so predavatelja nagradili številni poslušalci, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotička, z dolgotrajnim plaskanjem.

Prihodno sredo se bo vršil prosvetni večer »Svobode«, ki utegne biti zelo zanimiv, nakar že danes opozarjamo sodružice in sodruge.

čevljarstvi mojstri svoje delavnice. Na zborovanju, ki se je vršilo dopoldne istega dne v Gambrovi dvorani, so protestirali čevljarstvi mojstri proti odpiranju novih trgovin s čevlji v Mariboru, ker se s tem širi samo brezposelnost in škoduje mali obrti.

Nov most na Mariborski otok so že pričeli graditi. Betonska oporišča bo izdelala tvrdka Jelenc in Šlajmar. V strugi bosta zgrajeni dve betonski kozji. Železno konstrukcijo pripravlja Splošna stavbena družba na Teznu.

Markszem so pred dnevi pokopali zopet mariborski nacionalisti v Narodnem domu. Čudno, da je treba mrtveca tolikokrat pokopati, ko so že vendar nešteto krat objavili, da je pokopan.

Krasen zvočni film »Tovarištvo«, ki ga je zrežiral Pabst in ki prikazuje strašno katastrofo rudarjev pod zemljo, kjer skupna življenjska nevarnost odstrani vse nacionalistične in politične predsodke in nasprotstva, in si najhujši sovražniki pri reševanju svojih tovarišev in sotrpinov podajo roke v podzemskem rovu, medtem ko zunaj nad njimi poteka državna in politična meja, ki loči ljudstva v dve si nasprotujoči vrsti, ta grandiozni, socialen in vseskozi pacifistični film je naša cenzurna oblast končno pripustila v predvajanja v

naših kino-gledališčih. V Zagrebu ga že predvajajo. Kdo ve, ga bomo li tudi v Mariboru videli? Seveda, če bi bilo v niem kaj nemške nacionalno-socialistične ali madžarske propagande, potem gotovo. — V zagrebških kinematografih predvajajo te dni tudi krasen zvočni film po znamenitem zgodovinskem romanu »Pasjeglavci«, češkega pisatelja Jiraseka.

Tisti, ki so prodali 1. 1933 krmo garnizijski komisiji v Slov. Bistrici, naj se še tekom meseca januarja 1934 prijavijo pri isti komisiji v svrhu izplačila za prodano krmo.

Med. univ. dr. Rudolf Rožič, praktični zdravnik, ordinira od 24. jan. 1934 naprej redno od 9. do 12. ure in od 15. do 17. ure v Mariboru, Trg Svobode 6/I. (Scherbaumov dvor).

Gledališki reperioar: V Soboto, dne 27. t. m., ob 20. uri: »Scampollo«. Red A. — V nedeljo, dne 28. t. m., ob 16. uri: »Študentje smo«. Najnižje cene. — Ob 20. uri: »Mala Floranye«, gostovanje tenorista St. Ivelje.

Prijatelj Prirode, Maribor. V pondeljek, dne 28. januarja, ob pol 20. uri članski sestanek. Pridite polnoštevilno.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Hrastnik

Izjava. Na tozadevna vprašanja pojasnjem in izjavljam, da so v mojem romanu »Slučaj Kumberger« nastopajoče osebe plod fantazije in jaz osebno ne ene ne druge ne poznam. Znanе so mi samo nekoliko razmere v predvojnem Hrastniku. Da je ta ali druga oseba našla v romanu svoje ime, je to samo slučaj, ki se redko-kedaj pripeti. Prizadete osebe, ki jih res ne poznam, naj mi oprostite, ker se bodo v nadaljnjem razvoju romana lahko prepričale, da niso bile one mišljene. Realna oseba v romanu je edino Franc Kumberger, ki pa že davno ni več med živimi.

«Tone Maček.»

Predavanje »Svobode« II (ste-klarna) bo v soboto, dne 27. januarja ob 5. uri popoldne v prostoru g. V. Dimitrovića. Govoril bo o »Nationalni ideji in delavskem vprašanju« prof. s. B. Teply iz Maribora. — V nedeljo, dne 28. januarja ob 9. uri dopoldne pa priredi »Svoboda« I. v dvorani Konzumnega društva rudarjev predavanje »Zgodovinski razvoj fašizma« z istim predavateljem. Predavanje bo jako zanimivo in brez vsake vstopnine. Zato naj nikdo ne zamudi te lepe prilike!

Pevski odsek »Svobode« I. ustanavlja mešani pevski zbor. Tem potom se poziva pevke in pevce, ki žele, oziroma imajo veselje do petja, da se zglasijo radi vpisa pri s. Kosmosu, tajniku »Svobode« I. in se jih bo sprejemalo vsak dan do zaključno 4. februarja t. l.

»Svoboda« I. bo otvorila esperantski tečaj v nedeljo, dne 28. januarja ob 6. uri zvečer v dvorani Konzumnega društva rudarjev. Kdor želi še pristopiti, naj se v nedeljo prijavi, pozneje ne bo mogoče nikogar več sprejeti.

Obveščamo delavsko javnost, da je razburjenje v zvezi z motenjem nočnega miru in iskanjem s. Beutla nastala vsled napačnih informacij. Zato so vse govornice o neki družbi neresne. Zlasti je pri celi zadevi popolnoma neprizadet g. Ribnikar.

Sodrugom v kemični tovarni čestitamo k njihovem nadvse lepemu uspehu pri volitvah obratnih zaupnikov!

Trbovlje

Prireditve. Dramski odsek »Svobode« priredi dne 28. t. m. gledališko predstavo »Cigani«, ki nam kot veseloigra obeta mnogo razvedrilnih in umetniških prizorov. Sodeluje izvrsten orkester Delavske godbe. Radi poseta delavstva pri prireditvah delavske kulturne in izobraževalne organizacije, oziroma društva »Svobode« se sicer ne moremo pritoževati, dovoljujemo si pa pripomniti, da delavci in delavke, torej člani in članice »Svobode«, ki z nami vred služijo težak delavski kruh, morajo mnogo svojega prostega časa in truda žrtvovati, da posetnike prireditve vzorno zadovoljijo z vsemi dosedaj dobro uspešnimi prireditvami. Torej delavci v Delavske domove, kjer se vam nudi umetnost, kultura, izobrazba in razvedrilo.

Črna pri Prevaljah

Tukajšnja podružnica delavske kulturne zveze »Svoboda« bo obdržala svoj 14. redni letni občni zbor v nedeljo, dne 28. t.

m., ob 2. uri popoldne v mali gornji dvorani gostilne Knez v Črni s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zboru. 2. Poročilo funkcionarjev. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Vsi člani in članice naj se tega občnega zboru polnoštevilno udeležijo. V slučaju, da občni zbor ob navedeni uri ne bi bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje istotam novi občni zbor z istim dnevnim redom, ki veljavno sklepa brez ozira na število navzočih članov.

Na uprizoritev komedije »Poslednji mož« se že pridno pripravljajo diletanti tukajšnje podružnice »Svobode«, katero mislijo uprizoriti dne 2. febr. t. l. ob 2. uri pop. v gornji preurejeni dvorani gostilne Knez v Črni. Na to že v naprej opozarjamo vse ljubitelje prijetne zabave.

Običajno pustno zabavo s šaljivo pošto bo priredila »Svoboda« dne 11. februarja t. l. s pričetkom ob 3. uri popoldne v veliki dvorani gostilne Knez v Črni. Sodeluje priljubljena društvena tamburaška godba, ki se za ta nastop že pridno pripravlja. Na sporedu je tudi par kratkih komičnih prizorov. Ob tej priložnosti bi prosili vsa bližnja društva, da blagovolijo upoštevati te termine in da naj ob navedenih dneh ne prireajo sličnih prireditev. Na prireditve Svobode pa so vladno vabljeni vsi somišljeniki in prijatelji vesele družbe.

Zahrbtni junaki

Meščanski in vatikanski

Delavstvo se je komaj zgenilo, povedalo svojo željo in potrebo, da ustanovi politično stranko, do katere je opravičeno v smislu društvene zakona.

Seveda se ustanovitve socialnodemokratske stranke boje predvsem meščanski in rimski ideologi.

ki so s svojo neumno politiko igrali in uničili svoje in druga politična gibanja. Država bi se bila ob pametni politiki lahko mirno razvijala in v konstruktivnem duhu napredovala. Toda stranke, oziroma bivši strankarji, ki so v glavnem kričali, da so se ukinele politične stranke, rogovilijo neprestano po svojih listih proti delavskemu političnemu udejstvovanju delavstva.

To so ljudje, ki odobravajo v bistvu fašizem, oziroma vatikansko hierarhijo.

Torej v pravem pomenu besede diktaturo kapitalističnega sistema brez pardona. Klerikalizem razglašava avtoritativno diktaturo kot dogmo. Zato se ne smemo prav nič čuditi, če opravlja in obrekuje najopravičenejšo udejstvovanje delavstva, nameščentstva in intelektualcev. Ljubljansko klerikalno delavstvo sicer ne piše, da delavci ne smejo dobiti svojih pravic. Piše pa, da delavsko gibanje nima bodočnosti, piše, da so podjetniki in drugi faktorji ustanove, proti katerim je borba nedopustna. Delavstvo mora svoje izboljšanje zahtevati sporazumno, ne pa z bojem, pa, če se mu gode še take krivice. Vse to prav jasno dokazuje, da klerikalizem delavcem in nameščencem odreja vsakršne stvarne pravice ter jih smatra kot državljane druge ali tretje vrste.

Z ozirom na vso to zahrbtno igro mora delavstvo odklanjati pisavo nasprotnih listov kot sovražno ter slediti svojemu tisku in svojemu lastnemu gibanju.

Naše gibanje se torej ne more in ne sme ozirati na take zahrbtnosti, marveč mora

proti njim

samo okrepiti svojo ideologijo in pospešiti svoje gibanje.

Pojasnjevanj in odgovorov nam ni treba dajati. Delavstvo je že dovolj zrelo, da bo vse take intrige prav presojalo in zavračalo s tem, da se aktivneje udejstvuje v svojem gibanju.

Prvovrstno blago po nizkih cenah dobite v novootvorjeni

TRGOVINI
»DELAVSKE DOM«
I. Z. Z. O. Z.

Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenjske potrebščine v svoji trgovini.

Lepa zmaga svobod. strokovnih organizacij pri volitvah obratnih zaupnikov v Guštanju

V poslednjem času so se nacionalistični kričarji na vso moč široko ustili, kakor bi bilo vso guštansko delavstvo v njihovih vrstah. Toda čim se da delavstvu možnost, da sodi samo, se takoj pokaže, kako zgleda stanje v resnici. Kakor pri volitvah v Delavsko zbornico, tako so tudi ob priliki volitev obratnih zaupnikov dobili nacionalisti brco, ki jo bodo gotovo težko pozabili.

Volitve so se vršile v nedeljo, dne 21. t. m., pri katerih so bili oddani

za Savez metalških radnika Jugoslavije 103 glasovi, za Narodno strokovno zvezo 66, za Jugoslovansko strokovno zvezo pa 33 glasov. SMRJ je dobil 4 mandate, Narodna strokovna zveza 1 mandat, medtem ko Jugoslovanska strokovna zveza ni dosegla količnika.

Vse vabe in obljube nasprotnikov niso pomagale. Guštansko delavstvo je jasno povedalo, da se marksizem ne da pobijati s frazami.

Občinske volitve na Jesenicah

Odločba upravnega sodišča v Celju pod A 540/33-4

Zoper občinske volitve, ki so se dne 15. oktobra 1933 vršile v občini Jesenice, srez Radovljica, se je v volilnem imeniku vpisani dr. Šempihar Ivo, advokat na Jesenicah, s tovariši dne 23. oktobra 1933, torej v odprtem roku 8 dni po dnevu volitev pritožil na upravno sodišče v Celju. Upravno sodišče je po § 50 zakona o občinah v nejavni seji odločilo: Pritožba se zavrne. Zoper to odločbo ni pravne sredstva.

Razlogi.

Pritožitelji trdijo, da so se pri volitvah za občinski odbor zgoraj navedene občine dogodile sledeče nepravilnosti:

1. da je bil predsednik volilnega odbora za volišče v carinarnici, kjer je glasovala pretežna večina železniških uslužbencev, železniški uradnik Bavdek Viktor, ki je zadnje dni pred volitvami na podrejene železničarje vplival s tem, da jim je dajal v zaprtih ovojnicah neka navodila za glasovanje pri volitvah;

2. da je bila sama prisotnost zgoraj imenovanega Bavdeka Viktorja morala vzbuditi pri glasovalcih-železničarjih vtis, da so primorani glasovati za listo, ki si je lastila značaj državne liste;

2. da sta se tekom glasovanja na volišču v carinarnici zadrževala v predstavi volilnega lokala, skozi katero je moral vsak volilec iti, po en oborožen orožnik in po en oborožen organ finančne kontrole, vsled česar se je moral pri volilcih vstvariti vtis, da se želi od zgoraj glasovanje za listo, ki si je lastila značaj državne liste;

4. da je volilni odbor radi avtoritete svojega člana dr. Vovka Janka odklonil kljub izrečni zahtevi predstavnikov list vsako zabeležko pripomb predstavnikov k nerednostim in nepravilnostim v postopanju;

5. da je član volilnega odbora dr. Vovk Janko v petih primerih prehitel volilce in izrekel glas namesto njih rekoč »Za Zabkarja« ter s tem preprečil upravičnim volilcem oddajo njih glasov;

6. da je volilni odbor na volišču v carinarnici pripustil h glasovanju Marasoviča Antona, čeravno je v volilnem imeniku vpisan le volilec z imenom Marasovič Andrija;

7. da je volilni odbor na volišču v Hrušici zabilglasoval šestim, v imenik vpisanim volilcem (pritožitelji navajajo imena), ker pri istoimenskih volilcih, ki so si med seboj očete in sinovi, v imenikih ni označeno, kateri je starejši, kateri pa mlajši;

8. da je volilni odbor za volišče v meščanski šoli na Jesenicah zabilglasoval petim volilcem (pritožitelji navajajo imena), ki so bili vpisani v imenik, nato pa črtani, ne da bi bilo črtanje pravomočno in ne da bi imeli prizadeti priliko, da bi se črtanju uprli;

9. da je reklamacijski odbor rešitev reklamacij dostavljal reklamantom po večini šele potem, ko jih je sodišče predhodno odobrilo, v mnogih slučajih pa prizadetih oseb sploh ni obvestil. To se je pripetilo volilcem, omenjenim pod 8;

10. da 40 volilnih upravičencev ni bilo mogoče vrekamirati, ker je Mr. Zabkar kot župan prepovedal občinskemu prijavnemu uradu izdajati potrdila o nadšestmesečnem bivanju prebivalcev-državljanov brez njegovega dovoljenja, a imenovanega v času, ko so se potrdila zahtevala, ni bilo v uradu.

11. da je reklamacijski odbor ugodil reklamaciji, ki je zahtevala opis 32 terenskih delavcev na železnici, katerih službeni sedež niso bile Jesenice in ki so bili istotako vpisani v volilnih imenikih občin, v katerih prebivajo;

12. da je sresko sodišče v Kranjski gori zavrnilo pritožbo zoper zavrnitev zahteve vpisa 40 volilnih upravičencev, ker je odreklo potrdilom župnega urada, članskim knjižicam bratovske skladnice in monopol-

Vsi letni naročniki »Radiowelt« dobe **zastonj** 14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radiowelt«. Naroča se Administration der »Radiowelt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

katerih bo blizu 300. Svirala bo del. godba na pihala. Zato vabimo vse prijatelje dramatične, godbe in srečolova, da se udeležite. Uverjeni smo, da nikomur ne bo žal tega obiska. Preskrbljeno bo za dobro jed in pijačo. Zato na svidenje! — Odbor.

Pobrežje

Delavsko kolesarsko društvo, podružnica Pobrežje. Občni zbor Delavskega kolesarskega društva se bo vršil v soboto, dne 27. januarja 1934 ob 20. uri v društvenem lokalu gostilne Kren. Odbor.

„Prijatelj Prirode“

Občni zbor »Prijatelja Prirode« v Zagrebu se je vršil v nedeljo, dne 21. t. m. v dvorani zveze grafičarjev. Društvo je imelo v minulem letu 103 izlete. Ima fotosekcijo, glasbeno sekcijo in mladinsko sekcijo, v kateri so člani do 16. leta. Društvo namerava kupiti v bližini Zagreba večji kos zemljišča. Članov je imelo društvo v minulem letu 424. Občni zbor so pozdravile tudi strokovne organizacije, kakor URSSJ, privatni nameščenci in grafičarji. Centralo v Sarajevu je zastopal Vajs.

Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

Znamenje časa

Tisoč življenja stih umobolnikov Japonci so zgradili torpedno podmornico, ki jo služi samo ena oseba. Podmornica je opremljena s torpedom in ko se zadere v sovražno ladjo eksplodira tudi sama, ker je razstreljivo tako silno učinkovito. Za strežbo te podmornice se je na razpis službe japonskega vojaškega pomorskega poveljstva prijavilo nad tisoč japonskih častnikov. — Tako poroča dunajska »Arbeiter-Zeitung« po angleški »Morning Post«.

Guštanj

Tukajšnja podružnica delavske kult. zveze »Svoboda« bo priredila dne 4. februarja v Sokolskem domu burko v treh dejanjih »Zdravnikov strežnik«. Vstopnina bo za I. sed. Din 6.—, za II. Din 4.—, stojišče Din 2.—. Vsi, ki želijo nekaj veselih ur, so vabljeni, ker se bodo do solz nasmejali. Po igri bo prosta zabava s plesom in zelo bogat »srečolov« s krasnimi dobitki.

(Dalje prihodnjič.)

Znižujemo cene damskih plaščev

prej 490.—, 590.—, 690.— 790.— 890.—
sedaj 450.—, 490.—, 590.—, 690.—, 750.—

Še ni prepozno!

Zima še traja, izkoristite priliko, dolgo se boste veselili tako ugodnega nakupa!

Prepričajte se

o starih cenah na tovarniških etiketah!

TIVAR-OBLEKE